

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. gruodžio 4 d.
(OR. en)

16327/23

ENFOPOL 529
CRIMORG 203
COSI 241
JAI 1611

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2023 m. gruodžio 4 d.
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	15327/23
------------------------------	----------

Dalykas:	Tarybos išvados dėl tolesnių veiksmų nusikalstamumo prevencijos srityje Europoje
	– Tarybos išvados (2023 m. gruodžio 4 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl tolesnių veiksmų nusikalstamumo prevencijos srityje Europoje, kurias Taryba (teisingumas ir vidaus reikalai) patvirtino 2023 m. gruodžio 4 d. įvykusiame 3992-ame posėdyje.

Tarybos išvados dėl tolesnių veiksmų nusikalstamumo prevencijos srityje Europoje

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

SUPRASDAMA, kad organizuotas nusikalstamumas kelia didelę grėsmę Europos piliečiams, įmonėms ir valstybės institucijoms, taip pat visai ekonomikai ir reikalauja ES atsako;

PAŽYMĖDAMA, kad antisocialus elgesys gali būti nusikalstamo elgesio pradžia, o bendras nusikalstamumas gali būti tiesiogiai susijęs su organizuotu nusikalstamumu;

PABRĖŽDAMA, kad reaguojant į nusikalstamumą visada turėtų būti laikomasi holistinio požiūrio, o nusikalstamumo prevencija yra neatsiejama jo dalis;

SUPRASDAMA, kad Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas (EUCPN) nusikalstamumo prevenciją apibrėžia kaip etiškai priimtina ir įrodymais grindžiamą veiklą, kuria siekiama sumažinti nusikalstamumo riziką ir jo žalingus padarinius, siekiant galutinio tikslo – gerinti asmenų, grupių ir bendruomenių gyvenimo kokybę ir saugumą;

PAŽYMĖDAMA, kad prevencija jau yra neatsiejama ES politikos dalis įvairiose konkrečiose politikos srityse, tokiose kaip organizuotas nusikalstamumas, kibernetiniai nusikaltimai, kova su radikalizacija, nusikaltimai aplinkai, narkotikai, prekyba žmonėmis, seksualinė prievarta prieš vaikus, smurtas šeimoje ir šaunamieji ginklai;

SUPRASDAMA, kad valstybėse narėse vietos, regionų ir nacionaliniu lygmenimis taikomi prevencijos modeliai skiriasi, ir kad SESV 84 straipsniu Europos Parlamentui ir Tarybai leidžiama nustatyti priemones valstybių narių veiksams nusikaltimų prevencijos srityje skatinti ir remti, išskyrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų derinimą;

REMDAMASI 2004 m. komunikatu „Nusikalstamumo prevencija Europos Sąjungoje“¹, kuriame pabrėžiamas itin svarbus regionų ir vietos valdžios institucijų (geriausia remiamų nacionalinių valdžios institucijų) vaidmuo užkertant kelią nusikalstamumui, taip pat bendradarbiavimo ES lygmeniu svarba siekiant palengvinti ir teikti atitinkamą paramą šiai kovai, nepaisant valstybių narių nacionalinės politikos;

ATSIŽVELGDAMA į 2016 m. Tarybos išvadas dėl administracinio požiūrio į sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo prevenciją ir kovą su juo², kuriose pabrėžiama, kad reikia plėtoti ir tobulinti administracinį požiūrį į nusikalstamumo, visų pirma sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo, prevenciją ir kovą su juo, nustatant įvairius veiksmus, kuriuos turi toliau plėtoti valstybės narės, ES agentūros ir Komisija, ir pabrėžiamas Europos nusikalstamumo prevencijos tinklo (EUCPN) ir Europos tinklo dėl administracinio požiūrio (ENAA) bendradarbiavimo poreikis;

REMDAMASI 2009 m. Stokholmo programa (2010 m. Europos Vadovų Taryba), kurioje pabrėžiama, kad veiksmingiausios prevencinės priemonės yra tos, kuriomis siekiama kovoti su elgesiu, dėl kurio atsiranda nesaugumo jausmas, akcentuojama, kad ES piliečių „patirtis yra panaši, ir nusikalstamumas bei susijęs nesaugumo jausmas daro panašų poveikį jų kasdieniniam gyvenimui“ (4.3.2 punktas) ir pripažįstama, kad vietinis nusikalstamumas ir sunkesnių formų tarpvalstybinis nusikalstamumas yra vis labiau susiję;³

PABRĖŽDAMA, kad Stokholmo programoje numatyta įsteigti Nusikalstamumo prevencijos stebėsenos centrą (OPC), kuris turėtų apimti arba pakeisti EUCPN ir kuriam būtų pavesta (*inter alia*) padėti valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms priimti prevencines priemones ir keisti geriausios praktikos pavyzdžiais, kartu atsižvelgiant į 2012 m. Komisijos atlikto vertinimo išvadas⁴;

¹ Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Nusikalstamumo prevencija Europos Sąjungoje“ (COM (2004) 165 final).

² Dok. 9935/16, 2016 m. birželio 9 d.

³ OL 2010/C 115/01.

⁴ Dok. COM (2012) 717 final.

REMDAMASI Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (UNODC) Kioto deklaracija (2021 m.)⁵ dėl nusikalstamumo prevencijos, baudžiamosios teisenos ir teisinės valstybės principų stiprinimo, kurioje pabrėžiama, kad svarbu parengti, įgyvendinti ir vertinti nusikalstamumo prevencijos strategijas, įskaitant jų veiksmingumą, kuriomis būtų šalinamos priežastys, įskaitant pagrindines priežastis, ir rizikos veiksniai, dėl kurių įvairių visuomenės sluoksnių atstovams tampa sunkiau atsispirti nusikalstamumui, ir dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais siekiant stiprinti mūsų gebėjimus; vyriausybinio lygmeniu įsteigti nuolatinę centrinę instituciją, atsakingą už nusikalstamumo prevencijos politikos įgyvendinimą, taip pat užmegzti tarpžinybines partnerystes ir koordinuoti veiklą vietos lygmeniu pagal veiksmų planą;

ATSIŽVELGDAMA į Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl 2020–2025 m. ES saugumo sąjungos strategijos⁶, kuriame pateikiamas visą visuomenę apimantis požiūris į saugumą, kurio laikantis galima veiksmingai ir koordinuotai reaguoti į sparčiai kintančią grėsmių padėtį, kad visoje saugumo sąjungos ekosistemoje būtų integruotai šalinama skaitmeninė ir fizinė rizika;

PAŽYMĖDAMA, kad Kovos su organizuotu nusikalstamumu strategijoje⁷ Komisija siekia stiprinti keitimąsi žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais nusikalstamumo prevencijos srityje per Europos nusikalstamumo prevencijos tinklą;

PAŽYMĖDAMA, kad, atsižvelgiant į 2021–2025 m. EUCPN daugiametės strategijos⁸ tikslus, tinklo vaidmuo neapsiriboja keitimusi informacija, bet apima ir veiksmingų priemonių nusikalstamumo prevencijos srityje kūrimą bei rėmimą vietos, nacionaliniu ir ES lygmenimis;

⁵ Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras, 2021 m. gegužės mėn., Kioto deklaracija dėl nusikalstamumo prevencijos, baudžiamosios teisenos ir teisinės valstybės principų stiprinimo siekiant įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.

⁶ Dok. COM (2020) 605 final.

⁷ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategijos, dok. COM(2021) 170 final.

⁸ 2021–2025 m. EUCPN daugiametė strategija, priimta 2020 m. gruodžio 2 d.

ATSIŽVELGDAMA į rekomendacijas ir išvadas, pateiktas Europos Komisijos 2023 m. Europos nusikalstamumo prevencijos tinklo (EUCPN) vertinimo ataskaitoje⁹, kurioje teigiama, kad labai svarbu investuoti į nusikalstamumo prevencijos politiką ir priemones, ir kad EUCPN teikia ES pridėtinę vertę, nes jis politikos formuotojams ir specialistams visoje ES suteikia prieigą prie žinių apie nusikalstamumo prevenciją ir sudaro palankesnes sąlygas įvairių ES valstybių narių politikos formuotojams ir specialistams keistis geriausios praktikos pavyzdžiais;

PAŽYMĖDAMA, jog atlikus vertinimą paaiškėjo, kad yra keletas veiksnių, dėl kurių tinklas negali išnaudoti viso savo potencialo, visų pirma dėl to, kad jo nariai nepakankamai informuoja politikos formuotojus ir specialistus, daugiausia vietos lygmeniu, nėra pakankamai tikslingų gairių ir neteikiama parama konkreitiems atitinkamų suinteresuotųjų subjektų poreikiams tenkinti, taip pat trūksta tinklo veiklos ir kitų ES lygmens prevencinių iniciatyvų sinergijos;

ATKREIPDAMA DĖMESĮ į tai, kokią pridėtinę vertę galėtų suteikti bendri horizontalieji strateginiai tikslai, susiję su Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykės platformos (EMPACT) 2022 m. operatyvinių veiksmų plano įgyvendinimu;¹⁰ visų pirma EUCPN koordinuojamas bendras horizontalusis strateginis tikslas (BHST) Nr. 7 „Prevencija, informuotumo didinimas ir žalos mažinimas, ankstyvas aukų nustatymas ir pagalba joms“ ir ENAA koordinuojamas bendras horizontalusis strateginis tikslas (BHST) Nr. 9 „Administracinis požiūris“, yra papildomas būdas užkirsti kelią piktnaudžiavimui teisine infrastruktūra ir su juo kovoti pasitelkiant tarpžinybinį bendradarbiavimą, t. y. dalijantis informacija ir imantis veiksmų kliūtims nustatyti¹¹, kad šia teisine infrastruktūra nesinaudotų nusikaltėliai;

PABRĖŽDAMA, kad, be jau vykdomo valstybių narių teisėsaugos ir teismo bendradarbiavimo, reikia toliau gerinti ir formalizuoti kompetentingų ES ir nacionalinių institucijų bendradarbiavimą siekiant užkirsti kelią organizuotam nusikalstamumui ir su juo kovoti,

DARO IŠVADĄ, KAD REIKIA STIPRINTI EUROPOS NUSIKALSTAMUMO PREVENCIJOS TINKLO VIDAUS VEIKIMĄ IR TOLIAU GERINTI NUSIKALSTAMUMO PREVENCIJĄ VIETOS, REGIONŲ, NACIONALINIŲ IR EUROPOS LYGMENIMIS.

⁹ Dok. SWD (2023) 202 final.

¹⁰ Dok. 14378/22, 2022 m. lapkričio 7 d., Briuselis.

¹¹ Apibrėžtis, dėl kurios 2019 m. lapkričio 8 d. susitarė ENAA.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ:

1. kuo geriau išnaudoti ir gerinti bendradarbiavimą aktyviai dalyvaujant Europos tinklo dėl administracinio požiūrio (ENAA) ir Europos nusikalstamumo prevencijos tinklo (EUCPN) veikloje, stiprinant nacionalinių atstovų ir kontaktinių asmenų vaidmenį siekiant prisidėti prie bendro EUCPN tikslo pagal Tarybos sprendimą 2009/902/TVR¹²;
2. išnagrinėti galimybę parengti arba atnaujinti nacionalines nusikalstamumo prevencijos strategijas ar susijusius dokumentus, kad būtų stiprinamas ir plėtojamas nusikalstamumo prevencijos darbas visoje visuomenėje, ne tik teisminėje sistemoje, bet ir tarp kitų susijusių subjektų, siekiant užtikrinti plataus pobūdžio požiūrį ir įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą, kartu įtraukiant atitinkamus administracinio požiūrio aspektus;
3. atlikti konkretų ir specializuotą darbą nusikalstamumo prevencijos srityje, siekiant:
 - a) prižiūrėti konkrečių nusikalstamumo prevencijos strategijų rengimą ir įgyvendinimą, taip pat koordinuoti atitinkamų nacionalinių, regioninių ir vietos suinteresuotųjų subjektų bei šioje srityje veikiančių pilietinės visuomenės organizacijų veiksmų įgyvendinimą;
 - b) remti ir plėtoti nusikalstamumo prevencijos veiklą vietos, regionų ir nacionaliniu lygmenimis, taikant įrodymais pagrįstą požiūrį;
 - c) skatinti universitetų, viešųjų ir privačiųjų subjektų ar institucijų ir žinomų akademinų veikėjų dalyvavimą ir bendradarbiavimą plėtojant ir įgyvendinant prevencinę veiklą ir funkcijas;

¹² 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos sprendimas 2009/902/TVR, įkuriantis Europos nusikalstamumo prevencijos tinklą (EUCPN) ir panaikinantis Sprendimą 2001/427/TVR (OL L 321, 2009 12 8, p. 44–46); žr. visų pirma 6 straipsnio 5 dalį, kurioje nurodyta, kad „Kiekvienas nacionalinis atstovas skatina Tinklo veiklą nacionaliniu ir vietos lygiais bei sudaro palankesnes sąlygas medžiagos nusikalstamumo prevencijos srityje teikimui, laikymui ir keitimuisi ja tarp jo valstybės narės ir Tinklo“. Taip pat 6 straipsnio 6 dalį, kurioje nurodyta, kad „Kontaktiniai atstovai padeda nacionaliniams atstovams Tinkle keistis nacionaline informacija ir patirtimi nusikalstamumo prevencijos srityje“.

- d) stiprinti ryšių punktų funkcijas, susijusias su įvairių tinklų ir forumų, pavyzdžiui, EUCPN, ENAA, nacionalinių nusikalstamumo prevencijos tarybų ir kitų forumų,¹³ veikla, siekiant sustiprinti šios srities ekspertų tinklų koordinavimą;

RAGINA EUROPOS NUSIKALSTAMUMO PREVENCIJOS TINKLO (EUCPN)

SEKRETORIATĄ:

4. teikti nacionaliniams atstovams ir kontaktiniams atstovams, paskirtiems pagal Tarybos sprendimą dėl EUCPN, paramą, būtiną Tarybos sprendime nustatytoms jų užduotims atlikti;
5. sutelkti dėmesį į savo veiksmus ir juos suderinti su valstybių narių prioritetais ir poreikiais, atsižvelgiant į atitinkamus grėsmių vertinimus nacionaliniu lygmeniu ir pokyčius ES lygmeniu;
6. stiprinti nusikalstamumo prevencijos priemonių įrodymų bazę, įvertinant atitinkamų prevencijos priemonių veiksmingumą ir poveikį ir padedant valstybėms narėms įgyvendinti išbandytas ir veiksmingas nusikalstamumo prevencijos priemones;
7. stiprinti darbo santykius Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykėje platformoje (EMPACT), visų pirma su EMPACT veiklos vykdytojais ir ES agentūromis, siekiant aktyviai prisidėti prie nusikalstamumo prevencijos įtvirtinimo (be kita ko, kaip BHST Nr. 7 ir Nr. 9 koordinatoriui);
8. sudaryti palankesnes sąlygas reguliariam specialių prevencijos ekspertų iš akademinės bendruomenės, pilietinės visuomenės ir vietos valdžios institucijų veiklos koordinavimui ir ryšių palaikymui per nacionalinius atstovus EUCPN ir nacionalinius atstovus ENAA, kad valstybėms narėms būtų lengviau keistis žiniomis, geriausios praktikos pavyzdžiais ir ekspertinėmis žiniomis, siekiant veiksmingai užkirsti kelią nusikalstamumui ir su juo kovoti;
9. įgyvendinti mokymo programą, kuria atsižvelgiama į valstybių narių poreikius nusikalstamumo prevencijos srityje, siekiant sustiprinti valstybių narių gebėjimus veiksmingai užkirsti kelią nusikalstamumui ir su juo kovoti; į įgyvendinamų priemonių stebėseną bei vertinimą ir prevencinių priemonių plėtojimo visuomenėje, ypač tarp jaunuolių, svarbą.

¹³ Pavyzdžiui, Europos miestų saugumo forumo (EFUS).

RAGINA EUROPOS KOMISIJA:

10. įgyvendinant esamą strategiją ir ateityje peržiūrint strategiją stiprinti ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategijos prevencijos ramstį, kad būtų parengta visapusiška ES nusikalstamumo prevencijos strategija;
11. užtikrinti būtinas lėšas EUCPN ir ENAA, kaip Europos nusikalstamumo prevencijos centro, galinčio konsultuoti ir remti ES institucijas, įstaigas ir valstybes nares nusikalstamumo prevencijos srityje, funkcijai remti ir stiprinti;
12. apsvarstyti ir išnagrinėti ilgalaikį sprendimą, kaip EUCPN sekretariatui užtikrinti jo tvarumą ir stabilumą, įskaitant jo, kaip Nusikalstamumo prevencijos stebėsenos centro (OPC), plėtojamą ir jo pajėgumų išplėtimą siekiant:
 - a) rinkti, analizuoti ir skleisti žinias apie nusikalstamumą (įskaitant statistinius duomenis) ir nusikalstamumo prevenciją, susijusias su konkrečiomis politikos sritimis įvairiose valstybėse narėse, kad būtų galima susidaryti bendrą nusikalstamumo prevencijos priemonių ES, įskaitant naujas tendencijas, vaizdą;
 - b) parengti bendrą pagrindinių nusikalstamumo prevencijos rodiklių rinkinį ES lygmeniu, padedant kiekvienos šalies kontaktinių atstovų tinklui duomenų rinkimo tikslais;
 - c) konsultuoti ir remti valstybes nares ir ES institucijas priimant ir įgyvendinant prevencines priemones ir keičiantis gerąja praktika;
13. sudaryti palankesnes sąlygas glaudesniai EUCPN ir ENAA, taip pat kitų atitinkamų organizacijų, pavyzdžiui, Europos miestų saugumo forumo (EFUS) ir ES iniciatyvų, projektų ir tinklų, bendradarbiavimui, kad plėtojant ir skleidžiant žinias ir geriausią praktiką būtų galima sujungti įžvalgas ir kurti sinergiją;

RAGINA VALSTYBES NARES IR TEISINGUMO IR VIDAUS REIKALŲ AGENTŪRAS:

14. apsvarstyti galimybę išplėsti mokymo veiklą atsižvelgiant į EUCPN ir ENAA sukauptas žinias, siekiant pritaikyti mokymus ir atvejų tyrimus nusikalstamumo prevencijos srityje dirbančių specialistų tarpdisciplininėms grupėms, naudojantis CEPOL pajėgumais;
15. apsvarstyti galimybę intensyvinti mokymo veiklą nusikalstamumo prevencijos srityje, remiant bendro horizontaliojo strateginio tikslo Nr. 7 „Prevencija ir žalos mažinimas, pagalba aukoms, informuotumo didinimas“ ir bendro horizontaliojo strateginio tikslo Nr. 9 „Administracinis požiūris“ įgyvendinimą, nusikalstamumo prevencijos strategijas ir veiksmų planus, remiantis, *inter alia*, CEPOL ir EUCPN, ENAA ir EMPACT;
16. išnagrinėti galimybę išplėsti teisėsaugos bendruomenei nepriklausančių partnerių ratą, kad būtų sustiprintas EMPACT daugiadalykis aspektas, taip didinant galimybes įgyvendinti įvairių rūšių nusikalstamumo prevencijos priemonės.

PAVEDA COSI pagal savo įgaliojimus koordinuoti, remti, prižiūrėti, stebėti ir vertinti veiksmų pagal šias Tarybos išvadas įgyvendinimą.

PRAŠO PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS pranešti Tarybai arba atitinkamam Tarybos parengiamajam organui apie pažangą, padarytą įgyvendinant veiksmus pagal šias Tarybos išvadas, kartu pabrėžiant likusias spragas.
